

Schriftlicht

Zoeken naar ervaring?

H. Geertsma

Niemand heeft ooit God aanschouwd; indien wij elkaar liefhebben, blijft God in ons en zijn liefde is in ons volmaakt geworden.

Hieraan onderkennen wij dat wij in Hem blijven en Hij in ons, dat Hij ons van zijn Geest gegeven heeft. En wij hebben aanschouwd en getuigen, dat de Vader de Zoon gezonden heeft als Heiland der wereld. Al wie belijdt dat Jezus de Zoon van God is - God blijft in hem en hij in God. En wij hebben de liefde onderkend en geloofd, die God jegens ons heeft.

God is liefde, en wie in de liefde blijft, blijft in God en God blijft in hem.

(1 Johannes 4:12-16)

De vraag

Een jaar geleden had hij belijdenis gedaan. Nu stond er weer een aantal jonge mensen voorin de kerk. Het was weer feest. Maar 's avonds, bij de 'belijdenisreceptie', raakte ik met hem aan de praat. Hij had het er, een jaar na zijn eigen feest, niet zo gemakkelijk mee. Vol overtuiging had hij vorig jaar 'ja' gezegd. Hij was er zeker van dat hij een hechte relatie met God had. Maar nu vroeg hij zich toch af waar hij dat dan aan merkte. De beleving van een jaar geleden was er niet meer zo. Sommige mensen, ook leeftijdsgenoten (maar dan vaak uit een andere kring), konden er zo enthousiast over praten, over hun relatie met God. Net of ze altijd 'a great experience' hadden. Ze leken zo vol van de Geest. Hij had dat niet zo. Waaraan merk je dat je een hechte relatie met God hebt? Laten we eens kijken wat Johannes daarover zegt.

In de verzen die hierbij afgedrukt staan, stelt Johannes die relatie met God aan de orde. Dat doet hij met een uitdrukking die typerend voor hem is: wij in Hem en Hij in ons. Tot drie keer toe komt die uitdrukking (met enige variatie wat de persoonsvormen betreft) in dit gedeelte voor. Of eigenlijk drieëneenhalve keer: in vers 12 vinden we hem voor de helft.

Die uitdrukking moet je eigenlijk even proeven. Hij in jou en jij in Hem. Dan ben je echt heel dicht bij elkaar. Je woont bij elkaar in, zeg maar. Het woord dat in onze tekst vertaald wordt met 'blijven', kan ook 'verblijven' betekenen. Wonen dus. Wij hebben bij God een thuis gevonden. En als je belijdenis doet, dan zeg je daarmee: Here, ik ben blij dat U bij mij bent komen wonen en ik wil ook heel graag bij U inwonen. Want bij U in huis brandt het vuur van uw liefde. En daar straalt uw licht. Daarmee vergeleken kan het buiten alleen maar koud en donker zijn.

Wat is het bijzonder: de heilige God en zondige mensen die bij elkaar inwonen!

Maar dan die vraag: wat merk je daar nu van? Waaraan ervaar je dat je die relatie met God hebt?

Bij een verkering is het niet zo moeilijk. Je ziet elkaar regelmatig. Je loopt hand in hand, je omhelst elkaar. Maar als je het over je relatie met God hebt, dan zie je alleen jezelf maar. God zie je niet. Niemand heeft ooit God aanschouwd, zegt Johannes in vers 12. En dat kun je best wel eens moeilijk vinden. Soms kan een mens een enorme behoefte hebben om God even te zien. Even zien dat het echt is. Dat Hij echt om je geeft. En dat Hij echt wel betrokken is bij die problemen waar jij mee zit.

In vers 13 zegt Johannes: je moet letten op de Heilige Geest die God je gegeven heeft. Maar: daarmee lijkt hij het probleem alleen maar te verplaatsen. Want: waar merk je dan aan dat je die Heilige Geest gekregen hebt? Waar moet je dan naar kijken?

Maar praten we nu niet te snel over een zoeken naar ervaring? Je mag toch *geloven* dat je een relatie met God hebt? Het is waar. Daar begint het mee. God heeft beloofd dat jij je leven met Hem mag delen. En dat Hij er altijd voor je zal zijn. Die belofte staat als een rots in je leven. Vanaf het begin van je leven al. Die belofte blijft ook staan, als je beleving niet meer dezelfde is als een jaar geleden, toen je belijdenis deed. God heeft ook beloofd, dat je geloof niet zomaar weer zal verdwijnen. Als het bij jou echt diep zit, dan zit Hij daar, om zo te zeggen, bovenop. Hij waakt erover. Dat heeft Hij beloofd. Lees het laatste hoofdstuk van de Dordtse Leerregels er nog maar eens op na. Dat zegt daar hele mooie dingen over.

Je moet dus altijd weer voor ogen houden wat de Here je beloofd heeft. Pas daarna kun je gaan vragen naar ervaring: waar kan ik het nou aan merken dat ik een relatie met de Here heb? Die vraag mag er zijn. Die vraag kan zelfs heel belangrijk zijn. Dat merk ik aan Johannes. Hij gaat er in zijn brief meerdere keren op in.

Een verkeerd antwoord

Waarom vindt Johannes het belangrijk om die vraag aan de orde te stellen? Omdat hij te maken heeft met mensen die een verkeerd antwoord op die vraag geven. Dat kan dus ook. Voorbeelden? “Ik ga elke zondag naar de kerk. Dat bewijst dat God en ik bij elkaar inwonen.” “Ik heb behoorlijk wat bijbelkennis. Daaraan kun je merken dat ik een levende relatie met de Here heb.” “Ik heb vaak bijzondere geestelijke ervaringen. Dat is een bewijs dat ik heel dicht bij de Here leef.”

Hopelijk voelt iedereen aan wat er aan dit soort uitspraken mankeert. Zulke dingen kunnen het natuurlijk nooit alleen zijn. Je kunt 's zondags ook in de kerk zitten zonder een levende relatie met God te hebben. En als het om een royale bijbelkennis gaat: die heeft de duivel ook. En bijzondere geestelijke ervaringen komen niet automatisch bij God vandaan.

Johannes heeft ook met mensen te maken die bijzondere geestelijke ervaringen hebben. Deze mensen hebben zo hun eigen ideeën over hoe je het leven met God kunt ervaren. Volgens hen moet je dan als het ware boven jezelf uitstijgen. Boven het lichamelijke leven waarin je gevangen zit. Er zit een goddelijke kern in je en die moet bevrijd worden. Die moet één worden met de goddelijke bron waar je uit tevoorschijn komt. Wie een beetje thuis is in de geestelijke wereld van onze tijd, die weet dat dat soort ideeën vandaag ook leven. In het New-Agedenken bijvoorbeeld.

Dus hoe kun je merken dat je één bent met God? Als je bepaalde geestelijke ervaringen hebt, waardoor je, om zo te zeggen, opstijgt naar boven. Je zou dan zelfs kunnen zeggen dat je God kunt zien!

Maar we hebben Johannes al horen zeggen dat dat niet waar is: niemand heeft ooit God gezien. En geen mens kan zichzelf opwerken naar boven om een relatie met God te ervaren. Als er iets is wat wij, mensen, niet kunnen, dan is dat: onszelf een weg naar boven banen. Onszelf één maken met God. De weg loopt precies in een tegenovergestelde richting. God is naar beneden gekomen. In zijn Zoon Jezus Christus. *Dat* hebben wij *gezien*, zegt Johannes in vers 14. Niemand heeft zichzelf ooit zo naar boven gewerkt dat hij God kon zien. Maar wij hebben de Zoon van God hier beneden gezien. Gewoon als mens onder de mensen.

Ja, dat geloofden die tegenstanders van Johannes dus ook niet. Dat de Zoon van God in een menselijk lichaam op deze aarde is gekomen en dat Hij gewoon deelgenomen heeft aan dit

aardse leven met alles wat eraan vastzit. Daar geloofden ze niks van. Wij moeten immers juist boven dat lichaam en boven die aardse werkelijkheid uitstijgen?

Nee, zegt Johannes, dit is nou net het Evangelie: jij hoeft niet boven jezelf en boven jouw leefwereld uit te stijgen. God is naar jou toe gekomen, God heeft jou opgezocht, omdat God hier met jou wil samenleven. Gewoon met jou zoals je bent, een mens van vlees en bloed, een mens met mogelijkheden en een mens met beperkingen. Je mag gewoon het schepsel blijven zoals God je gemaakt heeft. Dat lichaam van jou, daar maakt Hij zomaar zijn tempel van. En dat leven dat jij hier op aarde beleeft, daar gaat Hij iets moois van maken. En als jij dan denkt: maar dat kan allemaal niet, hoe kan God hier op aarde nou zomaar met mij optrekken, daar ben ik toch veel te slecht voor, dan zegt de Here: maar daarvoor is mijn Zoon nu juist naar jou toe gekomen. Die heeft ervoor gezorgd dat Ik bij jou kon komen wonen.

Dus zo krijg je een relatie met God, gewoon hier in jouw leefwereld. Ja maar, waar kun je dat dan aan merken? Je blijft een gewoon mens van vlees en bloed, je staat met beide benen op de grond, net als iedereen. Je doet je werk als ieder ander en je maakt van alles en nog wat mee, net als alle mensen. Waar kun je dan aan merken dat je een levende relatie met God hebt?

Je eigen belijdenis

Kijk eens in vers 15. Al wie belijdt dat Jezus de Zoon van God is, die woont in God en God woont in Hem. Daar kun je het dus aan merken. Dat jij Jezus de Zoon van God noemt. Heel simpel. Als jij het over Jezus hebt, en je zegt: in Hem is God naar deze wereld toe gekomen, is God naar mij toe gekomen, naar dat kleine, zondige mensje dat er uit zichzelf zo weinig van bakt en dat alleen maar op dood spoor kan zitten, - als je zegt dat je dat gelooft, dan heb jij een hechte relatie met God.

Is dat het dan? Jij zoekt naar ervaringen; je zoekt naar dingen waaraan je kunt merken dat je een relatie met God hebt, en Johannes zegt: luister maar naar je eigen geloofsblijdenis! Moet dat het dan wezen?

Het is natuurlijk niet het enige. Maar het is wel het eerste wat Johannes noemt. Die eenvoudige geloofsblijdenis: ik heb in Jezus Christus God naar mij toe zien komen. Ik heb door Hem de liefde van God leren kennen. Vers 16. Wij hebben de liefde onderkend en geloofd, die God jegens ons heeft. Dat is geloofservaring, dat je over de liefde van God hebt leren spreken. Natuurlijk moet je dan wel weten waar je het over hebt. En het moet uit de grond van je hart komen. Maar dan is dit inderdaad je belangrijkste ervaring.

Het is niet direct de ervaring waar die jongen met wie ik sprak, het eerst aan zou denken. Maar het is wel een heel bijzondere ervaring. Dat jij het hier op aarde over de liefde van God kunt hebben. Omdat je daar oprecht in gelooft. Ook wanneer je best wel je vragen hebt over God. En wanneer je een heleboel mensen hoort schamperen over die liefde van God. Omdat ze er zo bitter weinig van zien. Als jij het dan toch blijft volhouden om over die liefde van God te spreken, dan moet je wel een hechte relatie met God hebben. Anders deed je dat niet.

Liefde als leefklimaat

En dan noemt Johannes nog iets waar je aan kunt merken dat je een relatie met God hebt. Dat is wanneer de liefde jouw leefklimaat wordt. Kijk maar naar het tweede deel van vers 16. Wie in de liefde woont, die woont in God en God woont in Hem.

Je zou haast zeggen: Johannes berijdt hier zijn stokpaardje. Het is een van de dingen waar hij regelmatig op hamert: als de liefde van God een plek in jouw hart heeft gekregen, dan wordt

er in dat hart ook liefde geboren. Het ene vuur steekt het andere aan. Ik kan ook dat beeld van die woning gebruiken: als jij bij God inwoont, dan brandt er in die woning een open haard die warmte verspreidt. Die warmte, die voel je. Maar daar word je dan zelf ook warm van. En als jij dan iemand aanraakt, die ook bij God in huis is, dan voelt die die warmte van jou. Dus als jij geraakt bent door de liefde van God, dan gaan je broeders en zusters dat merken.

Blijkbaar zat er op dit punt een zwakke plek in het kerkelijk leven in die tijd. Anders zou Johannes er niet zoveel nadruk op leggen. Dat kan te maken hebben met die dwaalgeesten waar hij mee te maken had. Als je heel veel aandacht hebt voor jouw geestelijke ervaringen, waarmee jij boven jezelf moet uitstijgen, dan heb je niet zoveel aandacht voor je broeders en zusters. Misschien kijk je zelfs wat op hen neer, als zij die ervaringen niet hebben. Zij zitten dan een stuk lager dan jij met hun geloofsbeleving.

Liefde is het doel waarvoor God naar ons toe gekomen is. Kijk nog even naar vers 12, tweede gedeelte: als wij elkaar liefhebben, dan woont God in ons, en: zijn liefde is in ons volmaakt geworden. We kunnen ook vertalen: zijn liefde heeft in ons zijn doel bereikt. Gods liefde bereikt zijn doel bij ons als wij leren liefhebben.

Bij niemand van ons zal die liefde ooit volmaakt zijn. En het zou niet best zijn als onze relatie met God afhing van de maat van onze liefde. Maar als alles bij ons alleen maar om onszelf draait en we hebben maling aan de ander en we reageren alleen maar puur menselijk op onze broeders en zusters, dan mogen we onszelf wel eens afvragen hoe het zit met onze relatie met God.

Herkenbaar werk van de Geest

We kijken nog even weer naar vers 13.

Waar kun je aan merken dat je een hechte relatie met God hebt? Johannes zegt: dan moet je kijken naar wat God je van zijn Geest gegeven heeft.

Eerder in dit artikel schreef ik: dat antwoord lijkt ons niet veel verder te helpen. Want wat merk ik dan van die Geest? Maar in de volgende verzen wordt het dus wat concreter.

En dan zegt Johannes niet dat je in de relatie met God geen bijzondere geestelijke ervaringen kunt hebben. Maar hij geeft wel aan wat wezenlijk is in het werk van de Geest. En je kunt het boek Handelingen erop nalezen. Wat deed de Heilige Geest toen Hij op die pinksterdag was uitgestort? Hij maakte dat mensen de naam van Jezus Christus leerden belijden. En dat ze dus over de liefde van God leerden spreken. Hij maakte ook dat mensen elkaar gingen liefhebben. Kijk maar naar die eerste christelijke gemeente in Jeruzalem.

Zo kun je merken dat God bij mensen is komen wonen hier op aarde. En dat mensen bij Hem zijn gaan inwonen. En vandaag kun je het nog merken.

Dat zal de Heilige Geest steeds weer moeten bewerken. Zonder Hem zullen wij het nooit over de liefde van God hebben. En zullen we ook nooit liefde geven zoals God het heeft bedoeld. Daarom zal een hechte relatie met God ook te herkennen zijn in ons gebed. In het gebed om de Heilige Geest.